

ARK 2215 Historisk arkeologi I

Allmänt (214 s.)

Andrén, A. 1997. *Mellan ting och text. En introduktion till de historiska arkeologierna*. Symposion. Stockholm/Stehag. S. 11-45, 112-187 (111 s)

Buchli, V. & Lucas, G., 2001. The absent present: archaeologies of the contemporary past. *Archaeologies of the Contemporary Past*. Eds. V. Buchli, & G. Lucas. London: Routledge.s. 3-17 (15 s.)

Orser, C. E. 1996. *A Historical Archaeology of the Modern World*. Contributions to global historical archaeology. New York: Plenum press. s. 1-88 (88 s.)

Kommunikationer – teknologi – infrastruktur (101 s)

Long, P. O., 2002. *Technology and Society in the Medieval centuries. Byzantium, Islam and the West, 500-1300*. Washington, DC: Society for the history of Technology and the American Historical Association. s. 1-101 (101 s.)

Den gamla och den nya religionens arkeologi (302 s.)

Andrén, A., 2002. Platsernas betydelse. Norrön ritual och kultplatskontinuitet. *Plats och praxis. Studier av nordisk förkristen ritual*. Red. Jennbert, K., Andrén, A. & Raudvere, C. Vägar till Midgård 2. Lund: Nordic Academic Press. s. 299-332 (24 s.)

Anglert, M., 2006. De tidigaste kristna kulthuset. *Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik*. Red. M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 168-178 (11 s.)

Anker, L., 2005. *Middelalder i tre. Stavkirker*. Kirker i Norge, Bd 4. Oslo: ARFO., s.9-100 (90 s.)

Brendalsmo, J., 2003. Kirker og sogn på den trønderske landsbygda ca. 1000-1600. *Ecclesia Nidrosiensis 1153-1537. Søkelys på Nidaroskirkens og Nidarosprovinsens historie*. Red. Imsen, S. Senter for middelalderstudier, NTNU, Skrifter Nr. 15. Trondheim: Tapir Akademisk forlag. s. 233-252 (20 s.)

Carver, M., 2003. Introduction: Northern Europeans Negotiate their Future. *The Cross Goes North. Processes of Conversion in Northern Europe AD 300-1300*. Ed. M. Carver. York: York Medieval Press. s. 3-12 (10 s.)

Ekroll, Ø. & Stige, M. 2000. *Middelalder i stein*. Kirker i Norge, Bd 1. Oslo:ARFO s. 11-50 (40 s.)

Jonsson, K., 1999. Bland barnaföderskor, spädbarn och ”vuxna barn” – social och religiös kontroll speglad i gravmaterialet från Västerhus. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift*. Nr. 4. 1999. s. 12-30 (19 s.).

Lunde, Ø., 1987. Klosteranleggene. *Foreningen til Norske Fortidsminnesmerkers Bevaring. Årsbok 1987*. Oslo. s. 85-119 (35 s., egentligen c:a 20 s.) **OBS: Kursorisk läsning**

Nilsson, I.-M., 2003. Härskarsymbol och högsäte – om betydelsen av västmarkeringar i romanska kyrkor. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift*. Nr. 1 2003. 31-46 (16 s.)

Sellevoid, B. J., 2004. Trosskiftet og gravskikken i Norge: et spørsmål om kontinuitet. *Religionsskiftet i Norden. Brytinger mellom nordisk og europeisk kultur 800-1200 e. kr.* Red. J. V. Sigurðsson, M. Myking & M. Rindal. Senter for studier i vikingtid og nordisk middelalder. Skriftserie nr. 6. Oslo. s. 139-156 (18 s.)

Skre, D., 2004. Kristning, mission og konversion i Norges vikingtid. *Kristendomen i Danmark før 1050*. Red. N. Lund. Roskilde: Roskilde museums forlag. s. 235-249 (15 s.)

Söderberg, B., 2006. Några perspektiv på kulturen i en härskarmiljö – Järrestad under yngre järnålder. *Kulthus & Dödshus. Det ritualiserade rummets teori och praktik*. Red. M. Anglert, M. Artursson & F. Svanberg. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 154-164 (11 s.)

Wienberg, J., 2006. Kirkearkæologi – fra stil til kulturarv. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr. 3, 2006. s. 19-26 (8 s.)

Mellan byteshandel och kapitalism. Om varuutbytets arkeologi (142 s)

Carroll, L. 2002. Consumer choice. *Encyclopedia of historical archaeology* (ed. Orser, C. E. Jr.) London & New York. s. 126-129 (4 s.)

Gustin, I., 2001. “...och här strömmade den köplystna befolkningen samman”? *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andréén, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 301-310 (10 s.)

Johnson, M., 1996. *An Archaeology of Capitalism*. Oxford: Blackwell publishers. s. 202-212 (11 s.)

Risvaag, J. A., 2006. *Mynt og by. Myntens rolle i Trondheim belyst i perioden ca. 1000-1630, belyst gjennom myntfynd og utmyntning*. Doktoravhandling ved NTNU 2006:200. Trondheim: Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet. s. 44-51, 315-316 (10 s.)

Roslund, M., 1995. Tools of Trade. Spatial Interpretations of Trade activities in Early Medieval Sigtuna. *Meddelanden från Lunds Universitets Historiska museum, New Series* 10. s. 145-157 (13 s.)

Roslund, M. 2005. *Människor & Ting. Perspektiv på medeltidens materiella kultur*. Kompendium utg. vid Inst. För arkeologi och antikens historia, Lunds universitet. S. 1-65 (65 s.)

Scarlett, T. J. 2002. Consumption. *Encyclopedia of historical archaeology* (ed. C. E. Orser Jr.) London & New York. s. 129-132 (4 s.)

Skre, D., 2007. Towns and Markets, Kings and Central Places in South-western Scandinavia c. AD 800-950. *Kaupang in Skiringssal*. Ed. D. Skre. Kaupang Excavation Project. Publication Series, Volume 1. Norske Oldfunn XXII. Aarhus: Aarhus University Press. s. 445-469 (25 s.)

Staden som historisk-arkeologiskt forskningsfält (275 s)

Andrén, A. 1998. Från antiken till antiken. Urbana tankar i Skandinavien före 1700. *Staden - himmel eller helvete. Tankar om människan i staden*. Thorman, S. & Hagdahl, M. (red.). Stockholm. s 142-184 (43 s).

Christophersen, A. & Nordeide, S. W., 1994. *Kaupangen ved Nidelva. 1000 års byhistorie belyst gjennom de arkeologiske undersøkelsene på Folkebibliotekstomten i Trondheim 1973-1985*. Riksantikvarens skrifter nr. 7. Oslo. Riksantikvaren. s. 11-38, 263-292 (58 s.)

Helle, K., Eliassen, F.-E., Myhre, J. E. & Strugu, O. S., 2006. *Norsk byhistorie. Urbanisering gjennom 1300 år*. Oslo: PAX Forlag A/S. s. 9-142 (132 s.)

Larsson, S., 2006. Stadsarkeologiska synsätt. *Liljan. Om arkeologi i en del av Malmö*. Red. S. Larsson. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 13-29 (17 s.)

Thomasson, J., 2006. Byggnadskulturen, stadsrummet och borgerskapet. *Liljan. Om arkeologi i en del av Malmö*. Red. S. Larsson. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. s. 171-193 (23 s.)

Statens uppkomst som historisk-arkeologiskt problem (89 s)

Gustafsson, H., 2000. *Gamla riken, nya stater. Statsbildning, politisk kultur och identitet under Kalmarunionens upplösningsskede 1512-1541*. Stockholm: Atlantis. s. 15-39 (25 s.)

Iversen, F., 2004. *Eiendom, makt og statsdannelse. Kongsgårder og gods i Hordaland i yngre jernalder og middelalder*. Bergen: Universitetet i Bergen. s. 6-37, 380-390 (43 s.)

Sawyer, B. & Sawyer, P., 2004. The Making of the Scandinavian Kingdoms. *Die Suche nach den Ursprüngen*. Hrg. W. Pohl. Österreichische Akademie der Wissenschaften. Philosophisch-historische Klasse. Denkschriften, 322. band. Forschungen zur Geschichte des Mittelalters band 8. Wien: Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften. s. 261-269 (9 s.)

Solberg, B., 2003. Jernaldern i Norge. 500 før Kristus til 1030 etter Kristus. Oslo: Cappelen Akademisk forlag. s. 300-311 (12 s.)

"To take place" – om rumslighet, makt och historisk arkeologi (168 s)

Andersson, H., 1995. Maktens landskap. *Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne*. Red. M. Mogren & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. s. 19-23 (4 s.)

Christophersen, A., 2001. Bóndi, bæjamaðr, burghere. Om folk, hus og framveksten av urban identitet i norske byer ca 1000-1700. *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. André, L. Ersgård & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 29. s. 51-61 (11 s.)

Eriksson, A.-L., 1995. *Maktens boningar. Norska riksborgar under medeltiden*. Lund Studies in Medieval Archaeology 14. Stockholm: Almqvist & Wiksell. s. 1-5, 111-166. (62 s.)

Hansson, M., 2006. *Aristocratic Landscape. The Spatial Ideology of the Medieval Aristocracy*. Lund Studies in Historical Archaeology 2. Stockholm: Almqvist & Wiksell International. s. 129-160 (32 s.)

Larsson, S. & Saunders, T., 1997. Rummet, ordningen och arkitekturen – en social analys av ett medeltida maktcentrum. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr 1, 1996. s. 3-27 (25 s.)

Leone, M., 1984. Interpreting Ideology in Historical Archaeology: Using the Rules of Perspective in William Pacas Garden at Annapolis, Maryland. *Ideology, power and prehistory* ed. D. Miller & C. Tilley. New Directions in Archaeology. Cambridge: Cambridge University Press. s. 25-34 (10 s.)

Mogren, M., 1995. Borgforskning förr och nu. *Lindholmen. Medeltida riksborg i Skåne*. Red. M. Mogren & J. Wienberg. Lund Studies in Medieval Archaeology 17. Stockholm. s. 24-30 (7 s.)

Olsen, R., 1996. *Borger i Danmark*. København: Fremad. s. 11-27 (17 s.)

Kulturlandskapets transformationer (151 s)

Bender, B. 2006. Place and landscape. *Handbook of Material Culture*. Ed. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler, M. Rowlands & P. Spyer. London: SAGE Publications s. 303-311 (9 s.)

Høeg, H. I., 2005. Den pollenanalytiske metoden og lokaliteter hvor det er utført pollenanalytiske undersøkelser. *"Utmarkens grøde". Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003*. Red. K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 27-37 (10 s.)

Lillehammer, A., 1999. Farm and village, the problem of nucleation and dispersal of settlement – seen from a Norwegian perspective. *Settlement and Landscape*. Ed. Fabech, C. & Ringtved, J. Aarhus: Aarhus University Press s. 131-137 (7 s.)

Schmidt Sabo, K., 2001. Vem behövde en by? Strategier, förändring och bybildning under den tidiga medeltiden. *Individ, kollektiv och individuella mönster i medeltidens Danmark*. Red. P. Carelli, L. Hermansson & H. Sanders. Göteborg: Makadam förlag. s. 100-108 (9 s.)

Øye, I. (red.) 2002. Vestlandsgården – fire arkeologiske undersøkelser. Havrå – Grinde – Lee – Ormelid. *Arkeologiske avhandlinger og rapporter fra Universitetet i Bergen 8*. Bergen. s. 7-72 (66 s.)

Øye, I., 2004. Farming Systems and Rural Societies ca. 800-1350. *Norwegian Agricultural History* Ed. R. Almås. Trondheim: Tapir Academic press. s. 80-129 (50 s.)

Arkeologi i "marginalområden" (97 s)

Baug, I., 2005. Who owned the products? Production and exchange of quernstones, Hyllestad in Sogn, Western Norway. 'Utmark'. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 99-107 (9 s.)

Bertelsen, R., 2005. The Sea as 'innmark' or 'utmark'. 'Utmark'. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 21-28 (8 s.)

Bertelsen, R. & Lamb, R. G., 1995. Settlement Mounds in the North Atlantic. *The Viking Age in Caithness, Orkney and the North Atlantic*. Select Papers from the proceedings of the Eleventh Viking Congress..1989. Ed. C. E. Batey, J. Jesch & C. D. Morris. Edinburgh: Edinburgh University press. s. 544-552 (9 s.)

Jasinski, M. E., 1997. European commercial Arctic Whaling reconsidered – Archaeological Data. *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Eds. G. De Boe & F. Verhaege. Papers of the "Medieval Brügge 1997". Conference 3. s. 119-129. (11 s.)

Mikkelsen, E., 1994. *Fangstprodukter i vikingtidens og middelalderens økonomi. Organiseringen av massefangst av villrein i Dovre*. Universitetets Oldsaksamlings Skrifter. Ny rekke. Nr. 18. Oslo. s. 175-178 (4 s.)

Narmo, L. E., 2005. Teknologi, ideologi og ritualer i jernvinna – perspektiver fra "moen mot fjellet". "Utmarkens grøde". *Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003*. Red. K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 139-151 (13 s.)

Steinsland, G., 2005. The Iron Age Worldview and the Concept of 'Utmark'. 'Utmark'. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. Ed. I. Holm, S. Innselset

& I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 137-146 (10 s.).

Svensson, E., 2005. Utmark som landskap. "Utmarkens grøde". Mellom registrering og utgravning i Gråfjellområdet, Østerdalen. Gråfjellseminariet 30.-31. januar 2003. Red. K. Stene, T. Amundsen, O. Risbøl & K. Skare. Varia 59. Oslo: Kulturhistorisk museum Fornminnesseksjonen. s. 125-134 (10 s.)

Sørheim, H. 1997. The origin of Commercial Fisheries and the Trade of Stockfish in the northern part of Western Norway. *Exchange and Trade in Medieval Europe*. Eds. G. De Boe & F. Verhaege. Papers of the "Medieval Brügge 1997". Conference 3. s.107-116 (10 s.)

Wallerström, T., 1997. Hur och varför blev Norrbotten "svenskt"? *Populär arkeologi* 1997:3. s. 24-26 (3 s.)

Øye, I., 2005. Introduction. 'Utmark'. *The Outfield as Industry and Ideology in the Iron Age and Middle Ages*. Ed. I. Holm, S. Innselset & I. Øye. UBAS. University of Bergen Archaeological Series. International 1. s. 9-19 (11 s.)

Industriarkeologi (16 s.)

Palmer, M. & Neaverson, P., 1998. *Industrial Archaeology. Principles and Practice*. London & New York: Routledge. s. 1-15 (16 s.)

Byggnadsarkeologi (49 s.)

Eriksdotter, G., Gardelin, G. & Sundnér, B., 1996. *Kompendium i byggnadsarkeologi*. Lund: Institutionen för arkeolog och antikens historia. S. 1-49 (49 s.)

Genusarkeologi (9 s.)

Altenberg, K., 1999. Kvinnan, mannen, härden och plogen – om könsrollsmönster i de medeltida bosättningarna på Dartmoor och Bodmin Moore, England. *Han hon den det. Att integrera genus och kön i arkeologi*. Red. C. Caesar, I. Gustin, E. Iregren, B. Petersson, E. Rudebeck, E. Räf & L. Ströbeck. University of Lund, Institute of Archaeology, Report Series No. 65. Lund: Arkeologiska institutionen och historiska museet. S. 26-34. (9 s.)

Några nyare forskningsinriktningar i nordisk historisk arkeologi (65 s.)

Karlsson, N., 2004. Soil Studies and Historical Archaeology. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 12. s. 105-119 (15 s.)

Knarrström, A., 2006. Den okände soldatens okända grav – arkeologin om historiska slagfältsgravar. *Meta. Medeltidsarkeologisk tidskrift* Nr. 3, 2006. s. 31-51 (21 s.)

Lundquist, K., 2006. Rekonstruktionen av Tycho Brahes trädgård. *Från tro till vetande? Trädgårdsarkeologi vid Nydala kloster*. Red. Haas, J. & Romanus, H. Seminarierapport 1, Nydala den 3 maj 2004. Jönköping: Jönköpings läns museum. s.10-16 (7 s.) (Kan hämtas som pdf-dokument på hemsida www.nydalaklostertradgard.se)

Svensson, E., 2001. Bebyggelse lämningar från modern tid – massmaterial eller individuella historier? *Från stad till land. En medeltidsarkeologisk resa tillägnad Hans Andersson*. Red. A. Andrén, L. Ersgård & J. Wienberg. *Lund Studies in Medieval Archaeology* 29. s. 353-359 (7 s.)

Welinder, S., 1994. The Ethnoarchaeology of a Swedish Village. *Current Swedish Archaeology*. Vol. 2. s. 195-209 (15 s.)